

NIEUWSBRIEF VERENIGING VOOR ECONOMIE EN VREDE

(najaar 2006)

***“Warfare affects human welfare to such an extent
that economists must raise their voices against it”***

Bovenstaande woorden van wijlen Jan Tinbergen inspireerden het bestuur van de Vereniging voor Economie en Vrede tot een krachtig protest tegen de oorlog die afgelopen zomer in het Midden Oosten uitbrak tussen Israël en Hezbollah. De Vereniging sloot zich aan bij het wereldwijde pleidooi voor een onmiddellijk “staakt het vuren” in de volgende brief gericht aan de Nederlandse en Belgische regering.

Minister Bernard Bot
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutse weg 67
2594 AC Den Haag

Minister Karel de Gucht
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Karmelietenstraat 15
B 1000 Brussel

Voorschoten /Antwerpen, 7 augustus 2006

Excellenties,

De oorlog in het Midden Oosten duurt nu bijna een maand. Ondanks diplomatieke inspanningen gaat het geweld meedogenloos voort. De strijdende partijen blijven zich richten op militair voordeel ten koste van onnoemelijk leed en verwoesting.

De Vlaams Nederlandse Vereniging voor Economie en Vrede acht het haar plicht publiekelijk hiertegen te protesteren. We erkennen het recht van elke soevereine staat om grondgebied en burgers tegen agressie te beschermen. Wij hebben weet van de politieke complexiteit van het conflict. Maar onomwonden klagen wij deze oorlog aan, als burgers van Nederland en België, en mede vanuit de verantwoordelijkheid die het beroepsethos ons economen oplegt.

In een moderne samenleving gebruiken politici vaak inzichten van economen bij het bepalen van instrumenten ter bevordering van welvaart en welzijn. In dat licht heeft de stichter van onze Vereniging, wijlen Jan Tinbergen, onvermoeibaar de economische absurditeit van de moderne oorlog aan de kaak gesteld. Hij noemde oorlog “een middel dat oneindig veel slechter is dan de ergste zonden tegen traditionele economische inzichten.” Zij die een oorlog desalniettemin als instrument van politieke strategie hanteren dragen verantwoordelijkheid voor de “verschrikkelijkste schade”, die oorlog toebrengt aan de belangen die aan de econoom zijn toevertrouwd.

Politieke speculaties zijn er te over. Wij, economen, vragen nu ALLE aandacht voor de afschuwelijke gevolgen van deze oorlog, het lijden en de vernietiging van zoveel menselijk leven en geluk, van have en goed, van moeizaam opgebouwde welvaart en veiligheid, van zoveel economisch potentieel. De urgente oproepen van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties tot een onmiddellijk “staakt het vuren” worden volstrekt onvoldoende serieus genomen. Wij achten het een zware verantwoordelijkheid van onze Regeringen om dit nu wel en volmondig te doen. Immers, het blijven zaaien van dood en verderf, vernietiging en haat dient geen doel. Voortzetting van de strijd is waanzinnig en roekeloos. Een onmiddellijk “staakt het vuren” kan ruimte scheppen voor politieke

onderhandelingen en concrete stappen inzake het conflict, ook tussen Israël en de Palestijnen, zoals de SG die in zijn briefing aan de Veiligheidsraad van 20 juli jongstleden heeft genoemd.

Namens de Vereniging voor Economie en Vrede doen wij dan ook een dringend beroep op u om van de kant van de Belgische en Nederlandse regeringen u tot het uiterste in te spannen om een onmiddellijk “staakt het vuren” te bevorderen.

Hoogachtend,
namens de Vereniging voor Economie en Vrede

Dr Ph. Nauwelaerts vice voorzitter   Dr P. H.J.J. Terhal voorzitter

Vanuit de Nederlandse regering ontvingen wij een reactie op deze brief. Daarin wordt gesteld, dat “staakt het vuren” onderdeel moet zijn van een politiek raamwerk voor een duurzame oplossing. (Bijgevoegd was de brief van de Minister van Buitenlandse Zaken aan de Tweede Kamer van 2 augustus en de verklaring van de EU Minister van Buitenlandse Zaken van 1 augustus). Inmiddels is er een einde gekomen aan het geweld in Libanon en Noord-Israël. Maar van een doorbraak in het conflict tussen de Palestijnen en Israël is nog geen sprake. Een van de voorwaarden (naast vele andere voorwaarden) lijkt te zijn: het véél zwaarder laten wegen van de “economische” factor, niet zozeer als middel voor het bereiken van eigen politieke doelen op korte termijn (zoals boycot van Hamas), maar vooral voor het bevorderen van gemeenschappelijke Palestijns-Israëlische belangen op lange termijn.

Staat het kapitalisme op een tweekop ? Een oproep aan economen !

Dat er duidelijk verschillende vormen van “kapitalisme” bestaan, werd reeds door Michel Albert beschreven in “Capitalism contre Capitalism” (1992). Hij onderscheidt een Amerikaans en Rijnlands model. Er zijn tekenen, ook in Europa, dat deze tegenstelling zich toespitst. Hele bedrijven worden objecten van speculatie voor groot-aandeelhouders. Opties verleiden managers tot kortzichtig financieel beleid. Zwerfkapitaal, maar ook kapitaal uit pensioenfondsen, is wereldwijd op zoek naar het hoogste rendement. Lange termijn maatschappelijke gevolgen worden verwaarloosd ten gunste van zo hoog mogelijke winst op korte termijn. Maar tegelijkertijd doet zich een tegengestelde trend voor in de richting van “maatschappelijk verantwoord” ondernemen en investeren (aandacht voor mensenrechten, milieubescherming, vrede). Welke beweging is sterker ? Welke kant gaat het kapitalisme op ? Wie bepaalt de koers naast aandeelhouders ? Waar is de vakbeweging, de consumenten, de politiek ? En waar zijn de professionals, waar staan de economen ? De Vereniging voor Economie en Vrede roept **ECONOMEN** op om hun tijd te verstaan (zie ook www.epsnl.org).

Pugwash lanceert petitie tegen kernwapens in Europa

Kernbewapening is nog steeds een uiterst gevaarlijk brandpunt in de internationale politiek. Beschikken over een arsenaal van kernwapens levert internationaal prestige en psychologisch overwicht. Pugwash, een van oudsher krachtige beweging onder vooraanstaande wetenschappers ter “delegitimering” van kernwapens, heeft recent een petitie gelanceerd voor de verwijdering van kernwapens uit Europa. U kunt de website bezoeken (www.pugwash.org) en de onderstaande petitie ondertekenen op www.pugwash.eu.petition (zie ook het achtergronddocument)

APPEAL TO EUROPEAN AND WORLD LEADERS TO ELIMINATE THE NUCLEAR WEAPONS THREAT

The threat of nuclear annihilation, by accident or design, remains the gravest threat to civilization confronting Europe and the World. The 480 US nuclear weapons based in Europe contribute to this threat. We call upon European and World leaders to take action in confronting and ending this threat. For the safety and security of the peoples of Europe and the World, we appeal: To the leaders of the non-nuclear European governments, to move toward the elimination of the threat of nuclear weapons in Europe and the World by calling upon the United States to remove all its nuclear weapons from European soil and adjoining waters and have these weapons returned to the US for dismantlement; To the leaders of NATO countries, including the three NATO nuclear weapons states, the US, UK and France, to abandon the NATO policy of first use of nuclear weapons and replace it with clear and legally binding No First Use policy; To the leaders of all nuclear weapons states, declared and de facto, to initiate negotiations on the universal elimination of nuclear and other weapons of mass destruction.

VERDER NIEUWS

Nieuw website adres en informatie van zusterverenigingen

Er is een nieuw website adres van de Vereniging: www.epsnl.org of www.epsbe.org. U kunt de website ook bereiken via het Europese portaal www.epseu.org. (De website www.ecaar.nl zal verdwijnen). Via genoemde adressen heeft men toegang tot de zusterverenigingen.

Amerikaanse Vereniging rouwt om John Kenneth Galbraith en Robert J. Schwartz

Onlangs zijn twee vooraanstaande leden van de Amerikaanse Vereniging overleden. John Kenneth Galbraith was een zeer bekend econoom die zijn tijd verstond, Robert Schwartz was een van de oprichters van Economistst allied against the armsrace (ECAAR, de vroegere naam van Economists for Peace and Security).

Op de Amerikaanse website www.epsusa.org heeft men toegang tot de zeer informatieve maandelijkse Newsnotes en EPS Quarterly, waarin regelmatig bijdragen van toonaangevende

Amerikaanse economen (veel Nobelprijswinnaars) te vinden zijn over verschillende thema's (juninummer 2006 over olie en wereldpolitiek, septembernummer over "counterterrorism").

The Economics of Peace and Security Journal

Sinds enige maanden bestaat er een elektronisch tijdschrift, uitgegeven door enkele leden van het internationale netwerk Economists for Peace and Security, waartoe ook onze Vereniging behoort. Twee nummers zijn uit (zie www.epsjournal.org.uk) en vrij toegankelijk. Voor de betalende leden van de Vereniging zal een collectief abonnement worden aangevraagd.

Inaugurele rede van Prof Mansoob Murshed en seminar over "kind soldaten"

Op 22 juni jl sprak Prof dr Mansoob Murshed (sinds 1 oktober 2005 hoogleraar "**Economics of Conflict and Peace**") op het Institute of Social Studies (Den Haag) onder grote belangstelling zijn oratie uit. Hieraan vooraf ging een seminar over economische analyse van het drama "kind soldaten". Sprekers waren Prof Scott Gates, Bas de Gaay Fortman, Philip Nauwelaerts, Dubravka Zarkov. Inaugurele rede en andere documenten zie www.epsnl.org

Samenwerking binnen de Stichting VredesWetenschappen

De Stichting VredesWetenschappen, waarin de Vereniging samenwerkt, slaat verder haar vleugels uit, zoals blijkt uit de website (www.stichtingvredeswetenschappen.nl).

Een tweede leerstoel "Vredesopbouw en Rechtsstaat" is sinds 1 mei 2006 gevestigd aan de Universiteit van Utrecht en wordt bekleed door Prof dr Gerti Hesseling. De leden van de Vereniging ontvangen een persoonlijke uitnodiging voor de inaugurele rede (24 november)

Conferentie van het Vlaams Vredesinstituut in Brussel op 20 oktober a.s.

Het Vlaamse Vredesinstituut houdt op 20 oktober een conferentie in het Egmontpaleis te Brussel. De relatie tussen **Vrede en Economie** zal worden geëvalueerd en het project 'Vlaamse Wapenhandel' wordt gepresenteerd. Zie verder www.vlaamsvredesinstituut.eu.

LEDENVERGADERING zal zijn op 11 december 2006 in Utrecht van 17.00 tot 20.00 uur

Op de ledenvergadering treden nieuwe bestuursleden (Prof J. Muysken en dr S. Faltas) aan. Verder houdt de (verwachte) nieuwe voorzitter dr Ph. Verwimp een inleiding over zijn jongste boek "The Political Economy of Genocide". Uitnodiging en agenda volgen.

Reacties op deze brief Jan van Galenlaan 14 2253 VB Voorschoten (terhal@epsnl.org)